

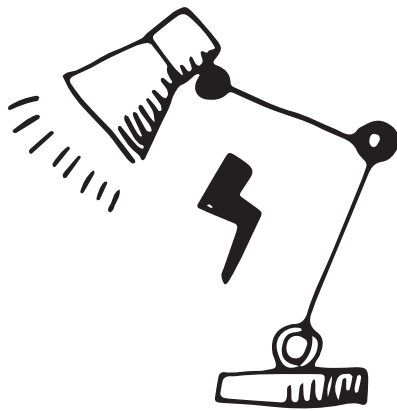
Lepota besede 15

Izbrani prispevki udeležencev literarnega natečaja

Lepota besede 2020

Izbor besedil: Stanka Hrastelj

Črnomelj, november 2020

UVODNIK strokovne spremljevalke Lepote besede 2020

Ali pišemo le zase?

Ko zapisujemo zgodbe, pesmi, aforizme, potopise, gledališke igre in podobno, je vedno v ozadju teh dejanj določen namen našega početja. Nekateri želijo zgolj zabeležiti miselne utrinke in domislice, nekateri kaj napišejo za določeno priložnost (praznovanje rojstnega dne, odhod sodelavca v pokoj, pogrebni nagovor), drugi želijo ohraniti spomine – bodisi svoje lastne, osebne, bodisi spomin določene skupnosti, spomine na nek čas. Nekateri pišejo le zase, »za dušo«, spet drugi želijo biti med vidnimi odličnjaki domače ali svetovne književnosti. In tudi taki so, ki želijo s pisanjem spreminjati svet. Vsak od razlogov je brez kančka dvoma »pravi«. Noben od nagibov za pisanje ni vreden manj ali več od ostalih.

Če kdo piše zgolj in samo zase, je seveda vsaka zunanja ocena odveč – ustrezno kritiko lahko da le avtorjeva duša, in ta bo verjetno rekla: »Napisal, napisala si najboljše, kot je možno. Ni ti potrebno spremeniti ene same črkice.« Je pa take sorte piscev dejansko zgolj peščica. Italijanski filozof in pisatelj Umberto Eco je dejal, da človek »samo zase« napiše le nakupovalni seznam. Vsi ostali naši zapisi želijo komunicirati z »drugim«. Hočejo nekaj sporočiti, podati mnenje, povabiti k razmisleku, zbuditi določena čustva ali občutke. Želijo biti slišani in dobiti odziv. V tem primeru ni dovolj vprašati le duše, ali je naše pisanje dobro – vemo, kakšen odgovor bo dala. In navadno bodo naša dela pohvalili tudi sorodniki, prijatelji in znanci (neliterarni bralci). Tako je tudi prav, saj od svojih najbližjih potrebujemo spodbudo. Dobro pa je vedeti, da je pri naših besedilih precej verjetno še prostor za izboljšavo in za napredek. In na tem mestu pride na vrsto drugi tip bralca – literarni, kritiški bralec. Ta bo vedno kaj našel, nikdar ne bo povsem zadovoljen, dajal bo goro pripomb, hotel bo spreminjati naše besede, črtati dele besedil in podobne nespodobnosti. Strašno neprijeten človek!

Vsak avtor ima na razpolago dve osnovni možnosti: ostati v mehkem udobju pohval svojih dragih ali se pustiti izzvati trdi roki neznanca. Ena možnost nam omogoča potovanje, druga stopicanje na mestu. Tudi tukaj bom ponovila – tako ena kot druga izbira je »prava«. Vsak pa se naj odloči, katero pot želi zase.

Ko smo to dorekli, gremo dalje.

Lepota besede, petnajsti krog

Na petnajsti natečaj »Lepota besede« so prispela dela štiriintridesetih avtorjev. Obseg posameznih prispevkov je bil zelo različen, nekateri so poslali le dve strani besedil, spet drugi kar dvajset. Paket, ki sem ga prejela v branje, je imel skupno preko sto šestdeset strani. Vse sem prebrala z enako pozornostjo in presejala skozi enako gosto kritiško sito.

Najbolj je bila, pričakovano, zastopana poezija. Veliko avtorjev je poslalo tako pesmi kot prozna besedila, zgolj prozaistov je približno četrtnina. So pa bili prispevki zvrstno zelo raznoliki, kar bi rada pohvalila. Na natečaj so poleg pesmi in kratkih zgodb prispeli dnevniški zapisi, potopisi, aforizmi, haikuji, otroške pesmi in zgodbe, odlomek obsežnejšega dramskega dela. Podrobnejše komentarje bomo skupaj z avtorji predebatirali v živo na srečanju – bodisi v realnem, ali pač ploščatem, virtualnem prostoru. V tem zapisu pa velja opozoriti na določene skupne značilnosti, ki sem jih ob branju zaznala, in spodbuditi avtorje k razmisleku o njih.

Opažanja na prvo oko

V splošnem ocenjujem, da letos pero ni ravno v idealni kondiciji. Prva stvar, ki jo želim izpostaviti, je opažanje, da večina avtorjev premalo bere. Branje kakovostne sodobne literature in branje klasikov je prva in najpomembnejša stopnica pri razvoju posameznega literarnega ustvarjalca. Dobila sem vtis, da so neredki udeleženci natečaja, ki jih književnost načeloma navdušuje, z rednim branjem knjig opravili z zaključkom formalnega izobraževanja. Referenc (posrednih ali neposrednih) na sodobne avtorje praktično nisem prepoznala. Tudi slogovno jih je veliko »obtičalo« pri starejših literarno-zgodovinskih obdobjih, najpogosteje pri impresionizmu. Predvsem pri pesmih je opaziti veliko kettejevskih, murnovskih ipd. impresij, vtisov iz narave. Pisci današnjega časa morajo nagovarjati današnjega človeka, sodobnika, zato naj v roke vzamejo »današnje orodje«. Pisati tako, kot so pisali pred sto, sto petdesetimi leti, ni najustreznejši pristop. Danes je premalo, če pesmi zgolj opevajo naravo. Tudi v samem jeziku je zaznati to »zamrznjenost v preteklosti«. Besedila so posuta z arhaizmi, z besedami, ki niso več v rabi, ki jih več ne uporabljamo v govoru. Jezik in slog naj sodita v naš čas.

Naslednje opozorilo in nasvet veljata urejanju besedil, tako proznih kot pesniških in dramskih. Večini poslanim prispevkom manjka obdelava teksta. Ko je zgodba, pesem, drama napisana, se namreč pravo pisateljsko delo praktično šele začne. Pri tem je av-

torjem vedno v prid, če so strogi do sebe. Zapis naj ne odložijo in pustijo takega, kakršen se jim je zapisal. Pregledajo naj ga, ali je homogen, jasen, prepričljiv, učinkovit. Svoje delo naj berejo, kot bi (kritično) brali delo nekoga drugega. Zgodba, pesem, drama mora funkcionirati v celoti, zato je kdaj treba kak detajl izpustiti, kakšnega preoblikovati, morda kaj celo napihnuti, dodati. Naj se ne bojijo črtanja, dopolnjevanja, spreminjanja. Obdelana zemlja in obrezano drevo bolje rodita!

Navedeni stvari sta moji osnovni opažanji. Če povzamem: pri veliko besedilih sem opazila, da manjkata dva ključna elementa za dobro pisanje – predpriprava (branje) in urejanje (obdelava) besedila.

Nekaj besed pa bi namenila še nekoliko zoženemu pogledu, splošnim opažanjem pri prozi in pri poeziji.

Na kratko o poslanih proznih besedilih

Pri poslanih proznih prispevkih sem kot najbolj pogost zdrs opazila, da je pripovedovanje pogosto »poročevalsko« – da bralca seznanja, informira, namesto da bi pri njem zbudilo občutke ali jim pustilo, da sami pridejo do določenega zaključka. Za ilustracijo navajam primer. Recimo, da želimo zapisati, da je bila določena oseba lačna. Lahko sicer napišemo »Magda je bila lačna.« A to bo za bralca zgolj podatek, hladna informacija. Lahko pa smo spretnejši in napišemo »Magda je planila po pladnju s prigrizki.« V tem primeru bo bralec pred oči dobil sliko in bo zagotovo prišel do zaključka, da je bila oseba lačna. Sposobnost literature je namreč tudi v tem, da bralec dobi vtis, da je prebrano sam videl ali celo doživel.

Na kratko o poslanih pesniških besedilih

Še splošen komentar poslani poeziji. Tu je več pogostih zastranitev. Pesmi imajo pogosto nedodelana, »pošvedrana« ritem in rimo. Ne želim reči, da je bolje pisati pesmi v prostem verzu kot vezano pesniško besedo. A kdor se odloči za vezano besedilo, naj dodela ritem, rimo in število zlogov v verzih. Pogost je tudi nenaravni jezik, torej ne tak, kakršnega govorimo, temveč je uporabljen zamenjan besedni vrstni red (npr. »srce dalo ni miru« namesto »srce ni dalo miru«). A umetni besedni red ne naredi pesem bolj pesniško, deluje celo nekoliko zastarelo in izumetničeno. Premotijo tudi pogosta uporaba klišejev, arhaizmi, velike in abstraktne besede, ponavljanje izrazov, tautologije,

prepogosto uporabljena tropičja. To so pristopi, ki se jih dobri pesniki izogibajo.

Oskarja dobijo ...

Med vsemi prispelimi besedili pa je po kakovosti najbolj izstopal ravno pesniški prispevek. Avtor ali avtorica pod šifro **Mezinec** je poslal(a) zgolj dve pesmi, vendar sta sveži, inovativni, in kar je najvažnejše – prepričljivi. Imata tisti x-faktor, ki je kot hakelj, ki te ob branju zadrži, da si dovoliš biti nekaj trenutkov preprosto prevzet. Zapisani sta v prostem verzu in nagovarjata s tekočim naravnim govorom. Pesmi ne povesta preveč, ne »dorečeta«, na dasta vseh adutov na mizo že v prvi rundi, temveč pustita prostor bralcu, da ta sam »popolni« (ne)zapisane misli. Zaveda se tudi, da bralec ne potrebuje informacije, poročanja, temveč sporočilo. Čeprav govorka v pesmi »Kava in cigareta« ne reče izrecno, da stoji na očetovem grobu, in čeprav ne razpravlja o tem, kako lep odnos sta imela, pove dovolj (pravzaprav vse, in še več) z besedami »Cigareta pa – kot si mi naročil; / za druge rože in sveče, zate nekaj dimov.«

Navdušil me je tudi odlomek iz dnevnika, oddan pod šifro **SOVA**. Prvoosebna pripovedovalka opisuje svoj vsakdan – skrb za moža, ki je že nekaj desetletij odvisen od njene pomoči, in ostale vsakdanje misli in prigode. Jezik je prizemljen, stavki kratki in jasni, pripoved je neprisiljena, ne trudi se nas zapeljati z nabuhlo govoranco ali podobnimi všečnimi triki, in kar je najvažnejše (in najtežje) – nikjer ne zdrsne v patetiko, jadikovanje in samopomilovanje. Stvari so, kakšne so. Del zapisa gre še dlje, v igrivo vpletanje narečnih besed, germanizmov in starih izrazov za predmete. Tokrat tovrstni izrazi odlično delujejo, saj imajo povsem drugo naravo kot zgoraj omenjeni arhaizmi.

Zanimiva osebna, intimna zgodba avtorja ali avtorice pod šifro **5051** se zdi kot vpogled v neke vrste norost, a med vrsticami sporoča, da je lahko takšna oznaka le predsodek okolice in da je pripovedovalka nemara le izredno občutljiva oseba. A ko v sivini sveta, ki jo obdaja, išče barve, modrino (svobodo) in želi slikati, se »svoboda« sprevrže in jo začne ogrožati. Zgodba v izrazito vizualnem, likovnem pripovedovanju razgalja protagonistino krhkost, je bogato simbolična in metaforična.

Oskarji za posebne dosežke

Pri nekaterih avtorjih sem našla določene literarne prijeme, ki jih velja izpostaviti in jim zaploskati.

Lepota besede – pohvala za odličen, svež humor, za pretanjeno opazovalsko oko in za dobro napisano pesem »Nesrečne številke« s konkretno in jasno usmerjeno kritiko aktualne gradbene politike v Sloveniji. Tudi **KORONANAVDIH** je zelo aktualen. Poslal(a) je cikel konceptualno zaokroženih korona-pesmi, sicer različnega kakovostnega doma, a pesem »koronasmeh« je odlična. Zgodba »Torbica na torbici« pod šifro **ZELENILO/KLOROFIL** je pisana s pozicije predmeta. Predmet, torbica, je pripovedovalski glas, ki veliko pove o sebi, še več pa o ljudeh. Posrečeno. **HALOŠKA TRNOVKA** je izjemna avtorica kratkih zgodb s posebnim pripovedovalskim slogom. Pogosto opušča vejice in pike (morda le zaradi šibkega upoštevanja pravopisa), a ravno zaradi njenega svojskega pristopa zgodbe delujejo. Zgodbo **SEVDALINKE** želim pohvaliti, ker je zelo spretno prikazala karakter pripovedovalke. Ta se sicer prikazuje v lepi luči, a razgalja tudi svojo dvoličnost; poleg maske za zunanji svet pokaže tudi svoj pravi (hinavski) obraz.

Zlata malina za debakel

Ne vem, ali se je avtor pod šifro **Solzice** zgledoval po slovenskih poslancih, ki so prepisali svoja diplomska in magistrska dela (in so jo pri tem dobro odnesli), a vsekakor je plagiatorstvo sramotno, nesramno in nečedno dejanje, pa naj gre za magistrsko nalogo ali za poezijo. Če prepisujete od velikih, vas to ne naredi velikega.

Vsem avtorjem čestitam za pogum, da so se s svojimi deli izpostavili in s tem tvegali tudi kakšen komentar, ki ne deluje najbolj prijetno. Vse besede so zapisane zgolj in samo z dobrimi nameni in v upanju, da vam utegnejo biti v pomoč. Hvala organizatorjem in avtorjem, da ste mi svoje pisanje zaupali v pretres. Veliko uspehov na vaši nadaljnji literarni poti vam želim!

Stanka Hrastelj

OPOMBA k uvodniku:

Strokovna spremljevalka je ocenjevala prispevke, označene s šiframi.

V uvodniku so kot najboljše tri izpostavljene avtorice: Dunja Polonca Guček (šifra Mezinec), Anica Perme (šifra Sova) in Eva Šubic (šifra 5051).

Posebej pa so pohvaljeni tudi avtorji: Slavko Pavlakovič (šifra Lepota besede), Danijela Zupan (šifra Koronavdih), Duška Lah Peček (šifra Zelenilo/Klorofil), Marija Pečavar Potočnik (šifra Haloška trnovka) in Rezka Povše (šifra Sevdalinka).

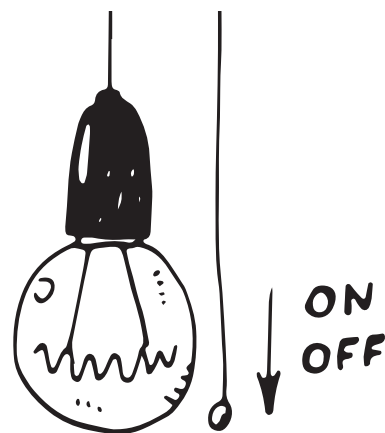
ROŽE

Nikoli ne traja dolgo.

Največ do dvajset.

Štejem počasi, ne goljufam.

Tako natančen si.

Vedno najprej trebuh.

Dve, tri ... Za pogled.

Nato vrat. In lasje.

Devet, deset ... Za besedo.

Za konec čeljust. In lica.

Šestnajst, sedemnajst ... Za krilo.

V ušesu se razliva toplota.

Prihaja zvesta tema.

Juho imaš v hladilniku.

V pečici je še vse toplo.

Katere rože mi kupiš jutri?

Lahko bi jih že danes, spotoma.

Dunja Polonca Guček

KAVA IN CIGARETA

Tista vrata vedno dvakrat zaklenem.
Za njimi je vse samo moje, nedeljivo.

Igle z zankami garna.
Kvačke in vreča klobčičev.
Škatla z gumbi, šivanke in škarje.
Brezhibno zloženi prti,
kot da si jih pravkar zlikala.
Kuharska knjiga, ofucana in razpadajoča.
Nekoč sem jo ovila
v polivinil iz vreče za straniščni papir.
Še se namuznem, ko se spomnim.
Saj se ne jeziš več?

Na drugem koncu skrinje je vse kaj drugega.
Še te slišim:
»Durgl, bognarca, rašpla, cveki ...«
Tako toplo je bilo med tvojimi
fosni, colarcami, morali, punti, plohi.
Še mi dišijo.
In svinčeve uteži redno pregledujem,
vse so lepo razprte,

Brez težav jih bova stisnila na laks.
Vse je pripravljeno, samo torbi vzameva.

Zahvaljujem se.
Kava z vama je drugačna, je Kava.
Cigareta pa – kot si mi naročil;
za druge rože in sveče, zate nekaj dimov.

Dunja Polonca Guček

DEMENCA - odlomek iz dnevnika

maj 2020

Le še negovalka svojemu možu sem že 37 let. Najprej klopni meningitis – popolna norost, rahlo izboljšanje, sedaj še demenca. Lani je izpolnil 90 let, jaz eno leto manj. Navadiš se takšnega življenja. Srečujem mnoge, osamljene, uboge, tudi prizadete ljudi. Ob njih se učim, da bi uspela, se včasih vsaj malce imela rada, si utrdila moč za preživetje. Takrat za nekaj ur pobegnem v naravo. Na Jaso. Objamem drevo, se zjočem, se umirjena vrnem. Ja, takrat poskrbim zase, takrat se imam vsaj malo rada.

Dan je dnevu enak. Življenje nam piše zgodbe, tudi jaz jih nizam v dnevnik. Izdala sem knjigo »Kako je mogoče«.

Sedaj nadaljujem.

Vmes so tudi spomini, včasih veseli, prijetni, a največkrat žalostni in razmišljajoči. Pogovarjam se s seboj, sem svoj sogovornik, saj ostajam vsak dan bolj sama. Mojih vrstnikov ni več, mlajše ne obremenjujem z zgodbami, svojimi težavami, tudi nobenega mojih ne. Pravijo, da je to moj svet in se ne bodo ukvarjali z njim. Tako je prav, sami imajo dovolj svojih skrbi. Življenje teče dalje, jaz pa nadaljujem s pisanjem dnevnika. Vseskozi ga pišem.

Tu je odlomek.

Zbudi me večkratno spuščanje vode v straniščno školjko. Vstanem. Zamašena straniščna školjka, v njej pa spodnjice in vložek. Potegoval je vodo. Hotel je pokakane spodnjice in vložek spraviti dalje v kanalizacijo, da bi jaz ne vedela, kaj se je zgodilo. Pravi čas sem prišla, da sem vse to pobrala iz školjke. Kaj če bi se zamašila odtočna cev. Groza me je bila. Spet nekaj novega, na kar bom morala paziti. Potem čiščenje kopalnice in sanitarij. Umila in preoblekla sem ga.

Na zadnjici, nad debelim črevesom se pojavlja neko vnetje na koži. Vsak večer mu vse to očistim in namažem z oljčnim oljem, v katerem so namočene janeževe rože. Lepo se zdravi. Sedaj je le še mala lisa.

Tako minevajo dnevi. Mesec pomladi gre mimo mene, le moje cvetje na Jasi mi še polepša dneve. Objamem in pobožam vsako rožo posebej.

junij 2020

Ura je nekaj čez polnoč. Zbudi me glasno govorjenje. Najprej sem mislila, da je k družini zgoraj nekdo prišel. A govora noče in noče biti konec. Vstanem, poslušam. Iz njegove sobe prihaja glas. Odprem vrata. Leži na postelji, drži v rokah budilko, ki ga je opolnoči klicala na stranišče, in »telefonira«. Glasno, a ne vem, kaj govori. »Koga kličeš?« Nič. On kar naprej govori. Primem ga za roko. »Nehaj, boš zjutraj nadaljeval.« Komaj sem ga pomirila, pospremila na stranišče in spravila nazaj v posteljo. Od srca sem se nasmejala. Koliko časa že ni telefoniral! Sedaj pa kar sredi noči. A še ni bilo vsega konec. Ko sem že mislila, da sem ga umirila, da bo zaspal, je pričel znova, a brez telefona v roki. »Nehaj, zbudil boš vse v hiši, boš zjutraj nadaljeval, saj drugi tudi spijo, ne moreš se z njimi pogovarjati.« To noč sem se nasmejala. Moj ljubi telefonira, kar že dolgo, dolgo ni.

Da, tudi nekaj prijetnih trenutkov mi včasih pričara, tako da sem dobro razpoložena legla nazaj v posteljo in prisluškovala, če bo imel moj ljubi še kakšen »tajni zmenek«.

Malokdaj lahko napišem kaj veselega »za spomine«.

Ležim v postelji, spati ne morem, pa sem se spomnila naše stare »slovenščine«. Pokimrala se bom, nanizati nekaj besed, kakršne je govoril moj ded. Morda bodo za koga zanimive. Danes bi bil star skoraj 190 let. Bil je avstroogrski sovdar, purš pri nekem generalu v prvi svetovni vojni. Spremljal ga je v bojih od Galicije pa vse do reke Piave v Italiji. Verjetno je tudi od tam prinesel kakšno zacomprano besedo.

Oh, ta raufenkirar, kako nam je celo kuhinjo zasvinjal. Najprej pomijem šporhet, saj je poln saj, potem pa zakurim. Iz raufnika še vedno padajo saje in žlindra na kurišče kmečke peči. Iz vaserlajtenge natočim vodo v piskr, da jo pogrejem. V kastroli imam že kuhano zelje, zato mora biti pokrita z reno. Poribam metrgo, a kruh bom zamesila kar v nečkah, saj bo tokrat manjša peka. Potem grem zakurit kmečko peč. Prinesem za naprv kar butaro iz protja, jo z burklami porinem v pač, zapalim. Kmalu bo topla. Iz korca ne morem piti, ker je ves od saj, pa tudi šefla je taka. To moram prej požljafati. Potem grem porihnat še dedka. Zatavšat mu moram pouštr iz perja in dati pouštr iz ovsenih plev. Poleti je bolj hladen. Pozimi sem mu noge grela s cigli, da jih je imel na toplem. Potem pa sem dobila mivko, jo pogrela v kastroli in stresla v žakl iz inleta. Žakl se je lepo ulegel po nogah. To je imel raje kot cigu. Koutr bom zamenjala s plahto in platneno rjuho. Škarpe in golenice bom pospravila. Za poletje ima raje šlape. Ibrmantil naj pa še ostane, jutra so hladna.

Kam pa je Mihec zbrisal. Poiščem ga.

Rukzak, v roke bukve in rajtnge, da ne bo v šoli kaj narobe. Jaz bom uržah, da se nisem dovolj pokimrala za te. Obuj si šlape, umazani škarpri niso za v hišo, čeprav je podn tudi še za poribat, saj se saje povsod raznesejo. Fant, roke pod vaserlajtengo, da ne bodo bukve zasrane. Poglej brengeše so spet vse poflekane, ko plezaš po jabkah. Kar po riti ti jih bom nastrgala, da se boš drl kot briftrogar, ko raznaša pošto. Mulc, zakaj se kar naprej plaziš po drevju, brengeše boš razcapal.

Ja, Lizika je bolj po meni. Kiklo pa še firtah in štumfe ji kupim za imendan. Nekaj denarja sem pršparala, tako da bo tudi za mene nekaj. Šuštar mi bo obcahnal in premeril noge, potem pa dobim nove suhe.

Lizika me kar naprej prosi, naj ji podarim šnoftihl z velikimi špicami, da ga bo imela za binklošno nedeljo, ko bo šla k ofru. Enega tacega je babica obkvačkala in podarila meni za spomin, drugega pa fajmoštru. Sedaj ga ima gori na leci v bukvah, kadar bere rajtnge.

Spomladi je sosedov Lojzek z apnom prefarbal štalo. Tako smo uničili mrčes, ki se je čez zimo zavlekel po vseh šprajnah. Kupila sem mu nov penzl, star je bil že hudo znucan. Kovačev Pepek mi je pri kravi poščipal parkle. Že komaj je hodila, tako so bili dolgi. Pepek je faliran študent, pa včasih na kmetijah kakšno delo opravi, da ima potem za frakl in še za kak čik. Tokrat mi je tavelko lojtro pomagal pospraviti. Rabili smo jo ko smo obštucali jabke. Letos je bila velika palnga, vse cvetje je šlo, tako da bo slaba bira.

Dedek je že zelo star, v devetdeseta leta leze, a vsako nedeljo sede pod lipo in si prižge veržinko, drugače pa ne raufa. Rada poslušam njegove zgodbe. Zlasti tista je zanimiva, ko je moral za generala frderbati petelina. Kar odsekal mu je glavo in ga pustu na tnalu. Od tu pa je petelin zalaufau kar brez glave. Potem so ga soudati le ulovili. Ljubil je živali, pa je hotel petelina na hitro frderbati, da se ne bi preveč matral. Od takrat dalje ni nobene kure več frderbal. Mama je kuro odnesla k sosedovi Francki, da jo fenta. Skuhali bomo dobro župco z domačimi nudlci. Ja, brez restanga krompirja tudi ne gre. Skleda solate, pa je nedeljsko kosilo. Bom še malo birta. Iz kevdra prinesem bariglo tolkovca, da ne bodo vampi trpeli žeje. Odlično bo, saj smo se krepko namartrali in nagarali ta teden.

Jutri bo nov dan, le kaj mi bo spet prinesel.

Anica Perme

NAJVEČJE STVARI SO MODRE

Želela sem splesti kitko, tako kot vsako drobno dekle, ki vsaj enkrat v življenju gleda Kekca. Vendar pa me glave marjetic niso želele ubogati, lasje sosedove malčice so skozi moje prste polzeli kot najbolj fina saharska mivka, babica pa je navrgla, da sem za cviren in iglo še premajhna.

Vendar pa sem bila ambiciozen otrok in želela sem plesti svojo usodo. In čeprav sem zmečkane marjetice pustila na vrtu, sosedovi malčici naredila štrleči čop, babico pa le tiho opazovala pri delu, sem sama v življenju pletla vedno večje sisteme. Cele dneve sem zrla skozi okno in razpletala življenje na drobne delčke, jih strogo razporejala v sekcije in nato pustila vetru, da ponovno zameša moj vrstni red.

Vendar pa je svet postajal vedno manj zanimiv, barve so začele bledeti. Še preden sem se zavedala, mi je babica v roke porinila iglo, soseda je začela hoditi k frizerju, travnik pred hišo pa je zamenjal nov betonski obvoz. Sama pa sem poskušala plesti, tokrat zares, vendar sem z vsako potezo samo rahljala vezi, uničevala magnetizem, ki me je takrat še zadrževal na Zemlji.

Tako sem začela gledati v nebo. Največje stvari so modre, sem kaj kmalu ugotovila. Vesolje in morje, vse vrste globin se bleščijo modro. Stegnila sem roko proti nebu in opazovala vene, ki so prosevale skozi mojo bledo netopirsko kožo in zahtevala svojo veljavo. Morda je svoboda to, ko se združijo vsi odtenki modre, razmišljam, ko se mi od močnega sonca megli pred očmi.

Kako plitek je človek, da modra kri predstavlja globino. Roka je padla ob telo in koža se je spremenila v rdeče meso, ko sem zaspala na poletnem soncu.

In čeprav je bil, razen modrine, svet že tako bled, so ga še razredčili. Starši so ignorirali znake za nevarnost in ogromne količine barv mešali s še večjimi količinami vode. Naslikali so mi prihodnost, bledo in pusto, začne pa se, kot so rekli, s knjigami. Tako sem sključena sedela, dneve in dneve, za mizo, ki je bila bleda, že ko smo jo kupili na bolhi, in se trudila za to, da bi nekoč lahko barve mešala sama. Vendar pa mi tema ni dobro dela, namizna svetilka pa je bila stara in se je nad mizo sklanjala še težje kot jaz.

Ko je moja hrbtenica začela vedno bolj štrleti izpod kože in so moje ustnice izgubile svoj rožnat odtenek, sem se začela učiti na postelji. Tam sem ponovno našla barve. Gola, bela stena je začela migetati in kar naenkrat sem si lahko pred očmi lahko slikala nebo. Nebo

in sanjsko hišo v Piranu, ki bi jo morda lahko kupila, če bi znala držati čopič. Pa vendar so bile barve vedno bolj prepričljive, podobe vedno bolj jasne, kričeče, tako da so na trenutke že vznemirjale moje bistvo, ki je bilo prvič očem vidno.

Potem pa sem nekega dne, po nasvetu Nizozemca, zaprla oči. Barvna predstava me je oslepila in po dolgem času sem se usedla za mizo z novo misijo – raziskati optiko in delovanje oči. Brala sem pozno v noč in še naslednji dan, dokler se niso črne črke začele utapljati v belini papirja.

Pravijo, da posebna vrsta fotonov nastaja v naših očeh in da zato tudi miže vidimo barve. Fotoreceptorji so bili tudi omenjeni in teh se spomnim iz gimnazije – takrat sem si še želela plesti kitke. In vendar je bilo nekaj norega, povsem nedoumljivega v tem, da svetloba nastaja tudi v naših očeh. In čeprav se mi je zdela ideja genialna in mi je dala spet nekaj vere v Boga, se mi je zdela misel, da ni teme, grozljiva.

Kajti, če vedno vidimo barve, vedno vidimo življenje. Riše se na stenah naših vek, na mrežnici - če se še prav spomnim od tretjega letnika biologije - in nas sili, da gledamo, da ostajamo budni. To me je nadvse vznemirjalo, saj sem do takrat verjela, da se že pred smrtjo srečamo s temo.

Ampak ne, ko zaspimo, sanjamo, ko imamo zaprte oči, vidimo, in ko gledamo, smo skoraj oslepljeni, ker vidimo preveč. Še isti dan sem močno prezračila celotno stanovanje, povišala stol moje pisalne mize in obrisala prah s svetilke in se odpravila v prvi butik po platna. Življenje je bilo potrebno spraviti v sekcije. Sekcije.

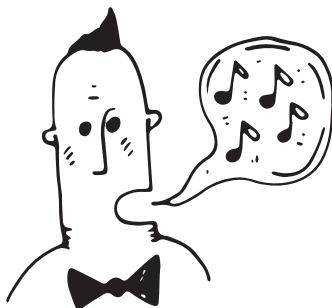
Potrebovala sem jih bolj kot kadarkoli prej. Življenje je postajalo preveliko, katarzično, neobvladljivo in v barvah se verjetno skriva še več izrazov, ki jih besede ne poznajo. Tako sem zadihana vdrla v svoje zakotno ljubljansko stanovanje in začela slikati. Začela sem s kitkami. Sosedova malčica, marjetice, nebo, oh, že dolgo pozabljeno nebo, vse je mešalo v različnih odtenkih, ki so bili vse drugo kot blede. In bolj kot sem slikala, več prahu se je začelo nabirati na svetilki, bolj so se moje oči ugrezale v lobanjo, bolj je moje oči omejeval tunelski vid.

Nekega dne so me našli. Roke in lasje, zlimani z zadnjim velikim poslikanim platnom, kjer so bile sekcije že skoraj dobro izražene, resnica že skoraj vidna in realnost tako spretno opuščena. Napol živo in resno shujšano, čeprav je medicinski žargon zvenel veliko bolje. Vsi so bili v skrbeh. Starši, medicinsko osebje, vsi so me gledali, brezbarvni in prestrašeni, kot da ta svet ne skriva vseh barv tega sveta. Barv, ki sem jim bila tik

pred zlomom že skoraj kos. Pa vendar me čaka še tako dolga pot, pot, ki je oni takrat še niso videli. Prvič sem držala čopič.

Vendar pa smo sčasoma postali vsi zadovoljni. Zdravnik me je kmalu odpustil iz bolnice in staršem sem obljubila, da bom ponovno začela študirati. Tudi sama sem bila mirna. Vedela sem, da v sebi nosim barve in da lahko kjerkoli v tem bledem svetu zaprem oči in si samozavestno naslikam svoj svet.

Eva Šubic

MLADI SVET

Nekoč sem se z vlakom zjutraj
vozil v Novo mesto v službo,
in od pospane Metlike naprej
okoli sebe sem imel čudovito mlado družbo.
Hitro so dali torbe na sedeže
postavni fantje in čudežna dekleta,
sem bil strašno vesel in ponosen,
ker sem sedel sredi mladega, cvetečega sveta.

Ne da bi se kaj pogovarjali,
iz žepa so izvlekli mobitele,
ves čas so tipkali in pipkali,
tako da so slike in besede takoj iz njih odletele.

Fantje so bili sredi pubertete,
dekleta v najnevarnejši dobi,
eni drugih sploh niso pogledali,
edino in življenjsko je bilo pomembno, kaj pravi mobi.
Gledal sem ta mladi svet okoli sebe
in svojim očem nisem mogel verjet,
da v hormonsko eksplozijskem času
od vsega na svetu je najpomembnejši internet.

Dokler smo se vozili proti Šmihelu,
sem upal, da bom besedo slišal,
na koncu sem bil v strašni zmoti,
moje tihe, skromne prošnje dobri Bog ni uslišal.

In tako so se mladi zabavali fino,
niso govorili in se niso spoznali,
no, dosti se jim zameriti ne more,
saj so si pravkar s kitajskimi prijatelji dopisovali.

Josip Fabina

MI TI NISMO KRIVI

Dva otroka sta se rodila na veliki kmetiji. Sin, naslednik, nanj so bili položeni vsi upi podjetne mame, in hčerka, že odšla od doma s svojo družino. Oče že dolgo ni bil več gospodar kmetije, umaknil se je iz odločanja in od dela. Njegovi življenjski sokovi so prepojili polja, travnike, vinograde, gozdove. Ostal mu je lesen stolček, na katerem je presedel vse dneve in poslušal oglašanje živali na domači kmetiji.

»Prinesi mi deci belega, samo za »kraft,« si je zaželel. V mladih letih je imel moči kot konj, s kozarčkom preveč se je ojunačil še v besedah.

»Pokliči našo hčerko, sem že kot huligan, naj me pride ostrič,« je naročil ženi. Sam se ni dotaknil telefona, za kmečkega moškega velja le beseda iz oči v oči. Prišla je hčerka, vedno je našla čas za njuna mesečna druženja ob striženju redkih las. Oče je užival, ko se je ukvarjala z njim in z njegovo nezahtevno frizuro.

»Kako lahko glavo imam spet,« se je namuznil in pogladil po lasišču. To je bila največja pohvala, najbolj nežne besede, kar jih je premogel.

»Pojdi domov k otrokom, jaz sem zdaj dobro,« so mu zažarele oči.

»Tu imaš še dvoje kavbojke, boš jih zarobila, na teh boš zamenjala zadrgo,« je prinesla mama popotnico za domov.

»Poglej v trgovinah, saj si blizu mesta in kupi bratu dve srajci s kratkimi rokavi, meni pa ruto, lahko poletno, in predpasnik zame, ne šušteč, plastičen, naj bo bombažen z malimi rožicami, da ne bo predolg in preširok,« je naročala svoje želje.

»Pridi konec tedna v krmo, grabit grive, s traktorjem se ne da, in zmetat nakladalke,« še želje in hkrati zahteve po pomoči.

»Ja, bom, dobro, upam, da si bom vse zapomnila in naredila vse, če bom našla čas,« je uspela izreči hčerka, saj je vedno hitela z dela od novega doma na stari dom.

Doma sta jo pričakala lačna otroka, moža ni bilo za prepoznati. Izbuljene oči, majajoč korak, zadah po popitem vinu.

»Vsaj otrokom bi dal jesti,« je uspela izreči.

»Ti, ti, presneta, tiho bodi, samo klatiš se naokoli, jaz bom pa sam za vse pri hiši,« ji je zabrusil.

Zavila se je v molk, pripravila večerjo, stisnila, objela in poljubila za lahko noč dve drobni bitji, ki sta ji pomenili veselje in smisel življenja.

Življenje je teklo naprej, samo delo, delo, odrekanje, skrb za druge.

Čez nekaj tednov je soseda posredovala telefonski klic od doma:

»Umrli je oče, pridi čimprej domov.«

Kar tako so ji sporočili težko novico. Brat ni imel časa priti do njenega doma in ji povedati žalostne novice v oči.

Oče je živel mirno, tiho in mirno je odšel. Zgubila je zaveznika, čutečo dušo, edinega, s katerim sta se razumela tudi brez besed.

Po pogrebu se je še mož napil, že na karmini.

Zrušila sta se ji dva svetova, zgubila je očetove tople besede, moževih že dolgo ni bilo, samo kujal se je, kritiziral njeno delo, nikoli ni naredila dovolj in po njegovih željah. Kljub vsemu je delala, delala, skrbela za dom in družino, dogradili so hišo, nakupili kmetijsko orodje, postavili hlev. Pijača je postala gospodar na njenem domu, mož se ji ni mogle upreti, ni hotel poslušati njenih prošenj. Postopoma ni več našla obstanka v moževi hiši.

Šla je domov, prosila mamo in brata: »Dajte mi stanovanje v vaši prazni zidnici, bom tam v miru z otokoma.«

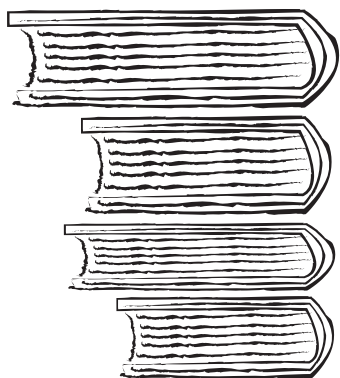
»Mi ti nismo krivi,« se je glasil odgovor. »Ne moremo se vmešavati v vaše življenje.«

Odšla je z zavedanjem, da nima nikogar na tem svetu za pomoč. Le delo in skrb za vse okoli sebe.

Čas je tekel, mama je umrla veliko let za očetom, brat je ostal sam. Otroci so zrasli, naredili šolo, našli zaposlitev, prišli do kruha.

Prišel je brat s solznimi očmi, zahteval enega otroka zase, da ne bo sam. Noben ni želel od doma, saj ni čutil odgovornosti zanj. Čutila pa je njegova sestra odgovor brez besed: »Mi ti nismo krivi.«

Silva Simonič

Mladenič,
ovit
v plašč starca,
je iskal
dlan starke,
z iskrivostjo
dekleta.

Potujeta
obogatena
z izkušnjami
in trpkim
nasmehom.

Od lune
do sonca.

Vedno
naprej.

Jožica Kapele

BEG

Drevesa in pobočje zastirajo pogled naprej. Visoko nad krošnjami kroži kanja. Brezšumno drsi. Gozdna pot. Zavija. Nekaj se premakne. Srna previdno dvigne glavo, njen trup je napet. Zdi se, da preverja, če je varno prečkati. Sprva negotovo, a zatem poskочно, se zapodi čez suho listje. Le nekaj pravljičnih korakov občudovanja in siv hrbet izgine v množici gladkih bukev.

Gozdna pot. Fazan. Zdrzne se in se požene v tek. Ustavi se na robu gozda, v mladolesu med jelšami. Iztegne vrat. Povzpne se na gomilo, pogrebe po mahu in lišajih, kljune v tla, strese z glavo in občepi. Potem se, kot bi ga kaj vznemirilo, v rahlem teku nameni na prosto, med negibno travno klasje. Pohajkuje med drevesnimi mladikami, omamljen od vonjev brstenja. Radovedno opazuje tiho okolico. Sproščenost, ki preveva gibanje te ptice, je neobičajna. Nikjer ni plašnega obračanja glave v vse smeri, nikjer dolgih negibnih postankov previdnosti, nikjer prisluškovanja grozečim zvokom, pokljanju suhih bilk pod težo nečesa večjega, kar bi morda lahko bila grožnja.

Sam je. Morda je zato zmeden, morda je zato tako brezbrizen, ker išče sebi enake. Tiste, ki so bili tukaj še nedolgo tega. Vedno so bili z njim. Pravzaprav so se gnetli skupaj. In prav to je morda sedaj pogrešal. To bližino z ostalimi. Utesnjenost, bi rekli drugi, a on tega občutka ne pozna. Tako so odrasli, Vedno blizu, vedno skupaj. Nekje v sebi so čutili, da bi morali nekam ven. Nekam, kjer bi lahko leteli, čeprav frfotajoče in nerodno. A tam, kjer so bili skupaj, jim ni ničesar manjkalo. Zrnja je bilo zmeraj dovolj, tiste čudne občutke pa so vsak dan znova v miru prespali.

Kar naenkrat pa so jih začeli loviti in jih tlačiti čisto skupaj, tesno, da so čepeli drug na drugem. A ni trajalo dolgo, kar naenkrat so bila tukaj ta velika drevesa. In trava, veliko trave. Niso bili več tako blizu, lahko so bili celo sami, vsak na svojem drevesu. Vse veje drevesa imeti le zase, to je bilo nekaj povsem novega. In bilo je imenitno. In so frfotali z veje na vejo, tisti čudni občutek se je razvnel, kot bi bil tukaj drugačen zrak, kot bi lažje dihali. Počutili so se svobodno, a tudi te besede niso poznali.

Potem se je začelo nekaj nenavadnega. Ni bilo več tišine. Lajali so psi, oglušujoče je pokalo. Čepeli so na vejah in čakali, kaj se bo zgodilo. Potem je postalo strašno. Ni slišal ničesar več, vse skupaj je bil en sam pisk in šum. Okrog njega se je cefralo listje, videl je druge, padali so z dreves, perje je bilo povsod, psi so tekali okrog in jih nosili v zobeh. Eni so v gobcih divje prhutali, večini je glava mlahavo opletala po suhem listju. Čutil je,

da ni dobro. Da se dogaja nekaj groznega. Letal je z veje na vejo, lubje in suho vejevje je frčalo po zraku, nič ni slišal, čutil je le boleče udarce pokov v ušesih. Hotel je stran, hotel je v svojo varno bližino, tam so bili skupaj in je bilo tiho in mirno. Pse je videl že prej, a nikoli tako penastih in izbuljenih oči. Kot pobesneli so divjali med drevesi, da se je dvigovalo listje. Hotel je stran, letel je naravnost skozi krošnje, skozi gosto smrečje, letel je brezglavo, letel je stran, dolgo, kolikor je imel moči, letel je stran, kolikor je zmogel, dokler se ni zrušil in padel v strnjeno zavetje mladih smrek.

Tam je ležal, dolgo, in ni ničesar slišal. Morda je kak pes pritaval mimo, morda je priletel še kdo od njegovih. Nič ni slišal. Mižal je in mislil na tišino. Pogrešal je zrnje. Vsak večer je zobal zrnje. Moral bi poiskati posode z zrnjem. Nekje blizu mora biti. A bil je prepozen. Zmračilo se je.

Zjutraj je bilo bolje. Ni mu več šumelo v ušesih. Bil je neznansko lačen. Hotel je od drevesa do drevesa in iskal posode. In, kot običajno zjutraj, vsake toliko zaklical. Ne ve, zakaj so to počeli. Na nek način je bil vesel, ker je zaklical prvi. Prvi je vedno spodbudil ostale. A tukaj ni bilo nikogar. Nihče drug se ni oglasil. Zelo je pogrešal jutranje klice ostalih. Vse jutro je stikal okoli, letal med krošnjami. Nikoli še ni bil sam. In tudi zrnja ni bilo nikjer.

Drugače je. Ta tišina, ki je tukaj, je nekako strašljiva. Povsod je polno manjših ptic, a so plašne in se mu umikajo. Začuti, da je drugačen. Te ptice ne poznajo bližine. Vse želijo nekam na samo. Utrudi se, nikoli še ni toliko letal. Mora najti hrano. Odtava na rob gozda.

Iz vdolbine, globoko skrite v visoki travi, ki jo je v pobočje nekoč izdolbel potok, se požene senca. Ne prepozna svetlo rjave barve vitkega života, ne opazi koničastih zob. Čudna pojava je že v drugi polovici loka, ko se v fazanu nekaj zgane. Spet nekaj neznanega, nek podzavestni odziv. Nek davni nagon po samoohranitvi. Obramba. Beg za preživetje. Nekaj, kar je treba zgodaj obuditi v zavedanje. In pogosto vaditi. Biti pripravljen. Biti oprezen, biti previden. S tem moraš rasti. Prepoznati zvok plenilčevega odriva. Ne čakati na senco. Vaditi pravi trenutek odskoka. Odskočiti takrat, ko je senca v zraku, ko ne more več spremeniti smeri. Takrat bežati. Proti senci, pod njo, pridobiti odločilne odrive življenja. Tisto, kar napada, mora doskočiti, se obrniti in se še enkrat pognati. Takrat je treba imeti prednost.

On pa se je vse življenje učil bližine. V tišini, polni zrnja. In v jutranji igri krikov. Sedaj pa se nad njega zgrinja senca neznanega. Z enim očesom opazuje slino, cedi se izza zob

in lebdeč ostaja v zraku vzdolž telesa, z drugim izostruje smer mimo preperle breze in nizko pod smrečjem na drugo stran vdolbine. Nagnil je telo na desno, zariva vse štiri leve kremplje med korenine. Ne ve, kaj je to v zraku tik nad njim, a o tem ne razmišlja, beg je edina velika beseda, ki je brizgnila skozi vso razsežnost teh malih možganov velike ptice. Beg se mu vrašča v odziv iz počepa, v iztegnjen vrat, beg, s čimer bi moralo biti njegovo perje že zdavnaj prežeto. Veščina, ki se je ne moreš naučiti dremajoč na rogovili neke izumetničene varnosti. Beg je možnost. On je dobil priložnost. Priložnost, da namesto njega umre nekdo drug. Nekdo manj prilagodljiv. Nekdo manj pozoren. Nekdo z manj sreče.

Vse je odvisno od odziva. Od globine otopelosti pozabe, v katero je poniknil. Od zaspalosti ostrine zrkel, ki začrtajo smer, od ohlapnosti mišic. Beg je prva veja življenja. Do tja je treba priti živ. Potem so še zima in lakota, ki čakajo. In velike ptice, ki krožijo nad krošnjami. Drevo je visoko. A vse ostaja nepomembno, če odziv ne bo hitrejši od ugriza.

Milan Novak

Rumena minuta (Žuta minuta)

Nič.

Stol.

Voda.

Nič.

Nebo.

Voda.

Drevo.

Voda.

Nič.

List.

Nič.

Voda.

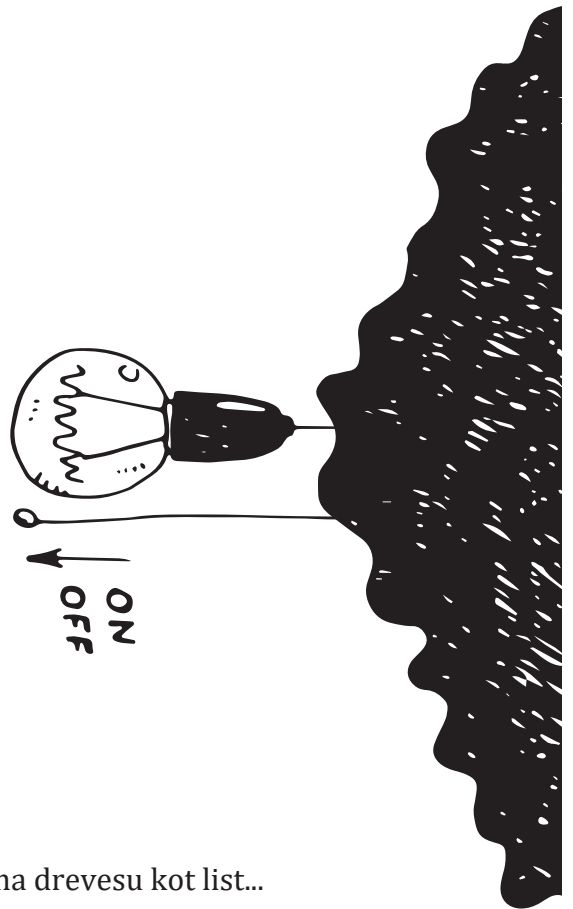
Človek pod nebom visi na drevesu kot list...

Pod njim je prevrnjen stol.

Pod stolom voda.

NIČ.

Erna Ernestina Rožman

HAIKU

Svetloba dneva

vse barve v sebi skriva.

Dež jih razkriva.

Magda Kastelic Hočevar

NESREČNE ŠTEVILKE

Ko boste kdaj gradili
le barako ali šupo,
pretehtajte račune cifre,
dajte večkrat jih pod lupo.

Makete, referendumi, razpisi
se nam že zdijo smešni,
visoki stroški gradnje
pa preveč požrešni.

Šesti Teš visok je
kakor gora Krim,
je vztrajno dvigal cene,
zdaj pa bruha dim.

Drugi tir se ne gradi,
še vedno iščemo le krivce,
celo madžarski Orban
je izgubil svoje živce.

Let deset že Belokranjci
čakamo na tretjo os,

arhitekti pa še vedno
rišejo ta naš ponos.

Naša pesem o Golici
je najbolj znan napev.

Le kaj bomo izvrtali
tisto drugo cev?

Tud število sto
se več ne obnese,
saj stadion Sto-žice
nam zmage ne prinese.

Pa še Covid-devetnajst
širi se kot kuga,
od Kitajske na zahod,
od severa do juga.

A za Šokce cifre, številke
še ne pomenijo bav-bav,
everčke za svoje gradnje
nafehtali so brez težav.

Slavko Pavlakovič

TORBICA NA TORBICI

Dogodek resnice na hišni številki 10.

No, no, ne glejte čudno. Zgodbica je resnična in včasih za marsikoga zelo mična. Ne sprašujte se o ljubkosti naslova. Morda boste sami ugotovili resnico, za katero menim, da je realnosti slična.

Ne bom skrivala, da sem sama prijazna mamina torbica in prav vesela sem, kadar me vzame s seboj. Takrat me takoj osvoji radovednost, vendar ne toliko kot vas. Mimogrede, ravnokar sem pogledala skozi majhno lino v omaro. Omara ni nova, no ja, zame tudi ni tako stara. Drugače pa sedim zraven na polički. Pogled mi sega levo in desno, pa še enkrat levo in desno. Radovednost pač in v omari sem opazila kar torbico na torbici. Pa to ni dovolj. Je še ena torbico na torbici.

Nikakor ne znam prešteti, kolikokrat je uporabljen ta naslov. Ma kaj naslov. Kar torbico na torbici. Res mi ni jasno, saj se vsebina te omare kar naprej hvali s tem naslovom. Pač torbico na torbici. Kar slišim melodijo. Če bi bila skladbarica, bi celo zapisala pikice na črte:

na
Tor bi   tor bi
ca   ci , tralala ...

Včasih je črna na črno. Pa črna na bordo rdečo. In tudi črna na temno zeleno. In še nekaj jih je pod njimi.

Ob tem mi je čisto vseeno, katera barva gre na katero torbico. Vem le, da bi bila rada vsaj enkrat pomembna. Samo da nisem zopet torbica na torbici.

Pa kaj! Rada bi se malo sprehajala.

O, sem že na mamini rami. Naj se center pozornosti hitro odpre in rada bi slišala: »O, kako lepa torbica!«

Pst, da kdo ne sliši, vesela bi bila, če bi videla, kdo vse se sprehaja ob cesti. Zanima me, kakšno je na sploh tam življenje. Danes, se ve. Brez korone, morda!

Ups! Ne po cesti in ne na sprehodu. Ravnokar me je mati odložila na sedež v avtu. Voziva

se in se voziva ... Okolice sicer ne vidim, ker je pametnjakovič naredil okna avtomobila tako visoko, da gledam samo v steno vozila. Za to pogruntavščino je sigurno nekdo dobil visoko priznanje z nagrado.

No ja! Sem pa vesela.

Avto se je ustavil. Mati me obvezno vedno vzame s seboj. Ravnokar me je naslonila na ramo. Ho, veselica je že tu! Aja, zakaj veselica?

Zato, ker me nikdar ne postavi kamorkoli. Vedno me tesno drži, tako da niti slučajno ne pobiram bacilov po tleh.

Izredno sem pa vesela, ko me mati boža po notranjosti. To me žgečka in sili na glasen krohot. Veste, moje obnašanje je še kar na višku, saj sama kot torbica sploh nisem slaba. Mati me ima kar v čislih.

Sem ravno pravšnja, ne premajhna, ne prevelika. Taka sem bila mami najbolj všeč, saj me je kupila v dokaj urejeni trgovini. Sedaj mi je lepo. Neprestano me boža in boža. Čisto po tihem vam povem še to, da sem slišala enega možakarja, kako je izdaval črke iz svojega grla. Čivknil je nekaj neuglednega. To, da je ženska pač taka, kakršna je vsebina njene torbice. Bla, bla ... Ne vem, kaj je hotel s tem načvekati.

Sama zase pa vem, da ima vsebina kar velik pomen. O, vem, da vas zanima, kaj vse je v tem imetju. Je šminka, pa svinčnik in malo papirja, verjetno za zapis kakšne pomembnosti. Pa zavitek robčkov, miceni bonbončki proti kašlju in to v škatlici, se ve. Pa še eni robci, verjetno za rezervo in še en papir. Tudi kemično pisalo je zraven. O, pa kuverta. Same pametne besede, pike in črte so naslikane.

Mati je pametna in s tem širi pomembnost tudi meni.

Uf. Pa še ena majhna torbica, neki cekini so v njej. Ne vem, včasih slišim, da ji rečejo kar drobižnica. Točno, saj so ti cekini kot drobižek. Res, poštarja sem slišala, ko je ob zama-hu z roko rekel, da ne rabi bakra, ker ga ima veliko. No ja, zopet ne vem vsega.

Sem pa opazila, da mati nekaj manjših cekinov položi kar na okensko polico. Pravi, da tudi ose tega ne marajo, zato raje letajo zunaj. Pa naj, tam itak ni torbice.

Da ne pozabim. Poleg te male je še ena malo večja, ne prevelika torbica v tej vsebini. V njej so malo trši lističi, no ja, niso tako trdi, so kar mehkejši. Pa različne barve so. Včasih slišim, ko jih mati ogleduje, neko vzdihovanje: »A, samo toliko jih je še?«

Ne nem, kaj je to. Naj bo, kar hoče biti. Kolikor jih je, jih pač je. Sama vem le, da me žgečka ob pregledovanju vsebine. Enkrat malo bolj, drugič malo manj kot bolj.

Joj, kako hitro čas beži. Sva že doma. O, sem na polici. Nisem v omari kot torbica na torbici. Vidim, da sem ji kar všeč. Zato bom tukaj mirno počakala. Sedaj vem, da bom šla morda kmalu, no ja, čez kak dan, dva ali tri, z mamó na rami.

Že zeham in skoraj spim.

Paa ... lahko nooč!

Samooo da nisemmm torbicaaa naa tor...bi....c.....i...

Duška Lah Peček

PRVO POTOVANJE

Nemirno hodim od okna do okna. Zunaj lije kot iz škafa. Grmi in bliska se, kot da je prišel sodni dan. Pošastno zaropota po strehi. Toča debela kot oreh neusmiljeno klesti in uničuje pridelke. Vzamem v roke telefon. Stopim k vratom osupla nad pogledom. Otrpnem. Strah mi poka po kosteh. Tresočih rok vtipkam številko. Pokličem. Oglasiš se mirno in ton tvojega glasu me umiri. Naročim ti, da vozi počasi, saj imam tu točo z neurjem. Pritrdiš mi in odložim telefon na potovalko. Vsa se tresem.

Nevihta se zlije. Pred hišo prihrumi avto in zbudi lajež psov. Pokukam ven in črn avto stoji zunaj na dovozu. Poletim nazaj v hišo. Pograbim potovalno torbo in kovček. Ponesem ju k avtu, kjer me že čakaš s poljubom v pozdrav. Kavalirsko mi pobereš vse iz rok in naložiš v avto. Stečem še nazaj po blazini za na plažo in zaprem vrata hiše za več kot en dan. Tudi blazini vložiš v prtljažnik avtomobila, me rahlo tleskneš po riti in šepneš: »Greva?«

Sedeva v avto in se priveževa. Skrivam zaskrbljeni pogled na dom in živali. Zapuščam jih prvič v oskrbo svoji mami. Stiska me v prsih. Ne znam razložiti, ali je to strah od podivjane nevihte ali od domotožja. Voziš počasi med polomljenimi vejicami drevja in nastiljem scefranega listja po cesti. Bolj ko zapuščava našo vas, hitreje premetavam misli. Sem vse postorila ali sem kaj pozabila?

Njegov glas: »Je moralo biti pa res veliko toče,« me predrami, da se prvič ozrem k njemu. V rokah drži cigareto, iz katere se vztrajno kadi sivi dim k rahlo priprtem oknu. »Se v redu počutiš? Ti je vroče?« vpraša. Šele takrat se sprostim, se dobesedno zlekнем v sedež in si glasno oddahnem.

»Vse je v redu, ne skrbi,« se nasmehnem. Začneš mi razkazovati gumbe v avtu, da bi se kar se da udobno počutila.

Prvič sem sprejela povabilo na morje. To je zame, zapečkarico revnega kmečkega okolja ogromen korak, česar se ti, ki si potovanj vajen, nisi mogel zavedati. Dolgo se nisva videla, cela dva meseca. Službeno potovanje te je dodobra zaposlilo. Meni pa se je osama vlekla kot kača, dolga celo večnost.

Veliko govoriva o prigodah minulih dni in se smejiva. Ves čas opazujem okolico prevožene poti in tebe, ki vse to s peresno lahkoto premaguješ. Rjave oči se ti iskrijo kot žarometi. Ustaviva se le na cestninski postaji in na počivališču. Med dolgim in zanimivim pogovorom niti ne uspem prepoznati vseh krajev. Na počivališču odideš na WC in nazaj grede prineseš pijačo za oba. Pot se kmalu konča na parkirišču ob morju.

Pokličeš taksi. S prtljago vred naju odpelje v staro mestno jedro. Ves čas te opazujem.

Vsak tvoj gib, skrb in sproščenost. Izstopiva iz taksija, kjer mi naročiš, naj počakam zraven prtljage. Kavalirsko jo po kosih prenašaš po hudo strmih stopnicah v staro mestno hišo, kjer se nahaja stanovanje, v katerega se nastaniva. Vstopiš, jaz pa za tabo. Zakleneš vrata za nama. V parih korakih si ogledam stanovanje, ti pa je že hitiš vključit hladilnik. Pripravljáš sedežno v veliko ležišče. Opazujem te. Peresno lahko ti gre delo od rok. Nenehno vonjam vonj tvoje kolonjske. Pogrešala sem ga ves ta čas, ko sva bila ločena. Pojeva sendviče, ki sem jih pripravila za na pot, pa jih prej nisva utegnila pojesti. Preveč vneto sva klepetala.

Privoščim si mlačen tuš. Voda, ki teče po meni, me sprosti. Zavedanje, da si v stanovanju ti, pa v meni stopnjuje vzburljenje. Ne morem pregnati vznemirjenja. Mišice se tresejo od pričakovanja. Obrišem se in tiho po prstih stopim iz kopalnice, vsa naježena, vsa vzburljena. Pogledam po stanovanju in stopim na teraso. Sediš na stolu. V pepelniku počiva prižgana cigareta. V rokah držiš telefon in se ukvarjaš z njim. Pristopim. Sklonim se, te objamem in vroče poljubim. Objameš me, poljubiš z jezikom globoko, res globoko v usta, se nasmehneš in rečeš: »Grem pod tuš.«

Obstanem na terasi, naježena od vznemirjenja, rahlo otrdela od pričakovanja. Pospravim mizo. Stopiš iz kopalnice. Z vročimi ustnicami se prisesaš ob moje. Roke se rahlo, komaj čuteče sprehajajo po meni. Vsaka dlačica na telesu se postavi pokonci kot vojak. Tresem se. Stisneš me v objem. Nežno me zasukaš, poljubljaš vse bolj strastno in globlje raziskuješ z jezikom po ustih. Nagneš me, odložiš na posteljo in poljubljaš. Vsak košček telesa, poljub za poljubom osvajaš navzdol do vrelišča. Sunkovito se odzivam vsakemu poljubu. Spreminjam sem se v orkan. Z jezikom se potopiš moj krater strasti, ga sesaš in s prsti raziskuješ votlinico vrelišč. To ponavljaš z neverjetno hitrostjo. Hropem, lovim sapo od užitka in glasno stokam. Izgubljam sem se v navalih strasti, se vračam nazaj k tebi in se znova raztreščim. Zalivam te s svojimi sokovi. Komaj te uspem odriniti. Ležiš na postelji. Zavihtim se nad tvoje božansko telo. Poljubljam te strastno, delček za delčkom. Okušam, kar sem zamujala vse te pretekle dni. Vse od ust, po vratu, ušesih. Igram se z jezikom, se prisesam na bradavičko in se sprehodim še do druge. Odpoljubim pot do njegove trdnosti, ki me je že nestrpno pričakovala. Zaokrožim in ga poželjivo pogledam. Zamižal je od užitka in glasno zapredel. Stopnujem z usti in jezikom po njegovem prestižu. Iz mene se cedi reka naslad, ki jo z roko še vzpodbuja. Poravnám sem in zlezem nanj. Zajezdim. Komaj lovim sapo. Sunkovito jezdim, kot bi dirjala skozi planote najinih sanj v intervalih, ki se jih niti zavedam ne več. Izgubljam se. Plavam skozi orkane. Glasno vzdihujem, ko me rahlo potisne v stran. Znajdem se na postelji in Ti, kot bog nad mano. Zaprem oči. Predam se. Sprejemam te vase. Hropenje se prepleta, divja v norem ritmu. Raztreščiva se v opoju naslade. Odprem oči, iztegнем roki in te za glavo ljubeče potegnem nase, da si spočiješ na mojih prsih.

Tanja Košar

NABRITI MAČEK

Naš mucek je tat,
mu Srečko je ime,
ko gremo mi spat,
v lijaku je že.

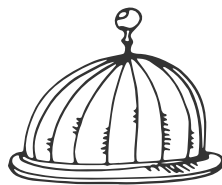
Meso se tali,
ne moti ga led,
mu strašno diši,
skomine ima spet.

Huda skušnjava,
ko jed se ponudi,
v trebuščku zavija,
se hitro potrudi.

Poskok ali dva,
še z repkom zavije -
pa ni več mesa.
sit pod mizo se skrije.

Se bitka je vnela,
saj zrezka ne bo,
poje zdaj metla,
je mucku hudo.

Albina Sonja Štraus

ODGOVOR

Ustavim avto pred znakom o zmanjšani hitrosti na 40 km/h. Pogledam v levo stran vozišča, kjer stoji manjše vozilo s prižganimi vsemi štirimi smerniki.

»Kaj se pa greste?«

Vprašanje pripada sosedu. Mojemu spodnjemu sosedu. Še nikoli ga nisem slišal tako jeznega glasu. V obraz je bil ves rdeč. Videti je bilo z moje pozicije, kot da se jezi na osebo, ki postavlja ob cesti še ostalo signalizacijo. Odgovora ni bilo slišati. Samo sosed je vedno glasneje ponavljal eno in isto. Soseda je stala med odprtimi vhodnimi vrati in opazovala dogajanje na cesti. Nasproti vozeča vozila so se počasi pomikala mimo naše stoječe vrste. Kolona je bila videti kar dolga. Le meter sem rabil še do svojega dvorišča. Po nekajminutnem čakanju izstopim iz avta.

Glasno spregovorim:

»Ali je tu še možno priti na dvorišče?«

Pokažem z roko na nasprotno stran cestišča. Delavec se mi nasmehne in počasi naprej postavlja obcestni semafor. Ne zmeni se za moje vprašanje. Sosed še vedno neutrudno ponavlja svoj stavek:

»Kaj se pa greste?«

Tudi mene zmede brezbržnost delavca. Sosed se mi zazdi še bolj čudaški kot ponavadi. Zaklenem avto in se odpravim peš na drugo stran ceste. Pri odklepanju vhodnih vrat zaslišim za sabo:

»Kaj se pa vi greste? Vaš avto me ovira!«

Obrnem se in zagledam, kako po dvorišču k meni hiti delavec, kateri se mi je prej posmihal. Zberem pogum in se mu še sam nasmejem. Razjezi ga tako močno, da mi kar z nekaj jeznih znakovnih kretenj kaže svoj bes. Sosed stoji za njim. Moj čudaški sosed. Ime mu je Dejan. Še na povabilo moje žene na ulično zabavo ni stopil na naše dvorišče. Skoraj mi ključi padejo iz rok. Prizor stoletja. Dejan je na našem dvorišču. Hodi vzravnano in malo manj rdeč v obraz je videti.

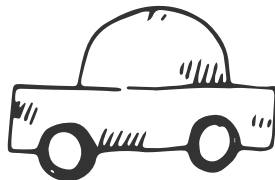
»A še vi ste prišli?«

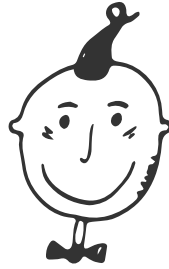
»Kaj pa naj? Odgovor rabim!« mi ježno odgovori sosed.

»Kakšen odgovor, a ne vidite da nameščam znake omejitve in delne zapore ceste?« je jezen odgovor delavca.

»Hvala, gospod. Ste pa rabili čas za odgovor.«

Melita Vidmar

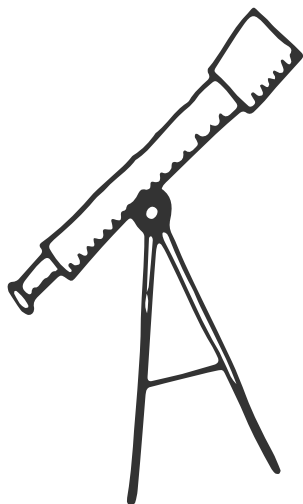

KORONASMEH

Tisti za pol zdravja,
širok prav do ušes,
je zdaj pod masko skrit
in se zaenkrat poslavlja.
Čeprav je glasen,
slabo se sliši,
a če je dovolj nabrit,
smeh se vidi,
če imaš iskrice v očeh.

Danijela Zupan

NEBESNI POPOTNIK

Ponesi čolniček me tja,
kjer stari spomini že spijo,
nad vrhove temnih gora,
tam v brezčasju lebdijo.

Med zvezdami plujva nocoj,
mesečina jih bo prebudila,
želim spomine vzeti s seboj,
v sanje jih bom spremenila.

Tvoj sij me nežno objame,
preden si dava slovo,
obudil si davne spomine,
z njimi bom spala sladko.

Ivana Jana Cvirn

OTROK

Vije se vije steza čez plan.

Lije se lije voda v ravan.

Za hribom v travi otrok stoji.

Se čudi naravi in se smeji.

Zakaj piha veter, kje poje ptiček?

Kdo oblake premika, kje stanuje čriček?

Opazuje ga mama in se smehlja,

se čudi še sama in vztrepeta.

Zdaj majhen je še, a kmalu več ne.

Ko najde odgovor, svoja krila razpne.

Poletel bo v svet, ga raziskal,

se vračal nazaj in ljubezen bo dal.

Steza je kratka, voda beži.

Ljubezen neskončna v objemu leži.

Klavdija Žalec Štrekelj

VETER, PRIJATELJ MOJ

Veter, prijatelj moj,
drevesa mogočna vabiš v ples ...

Lase mi češeš s svojim
nagajivim glavnikom ...

Milne mehurčke pihaš v
neskončno daljavo ...

S padalom me vabiš v
čarobno deželo ...

Veter, prijatelj moj.

Romana Andrejka Kavčič

SREČA(n)JE V DVOJE

Ni potrebno veliko besed,
sploh ne.

Ni potrebno zelo razumet,
da si mi ljuba.

Pri srcu zakoreninjena že nekaj časa.

Moja roža, roža trajnica.

Sreča je v dvoje lepša.

Prepričan sem, da sva si usojena.

Na kožo pisana.

Vsaj po besedah sodeč.

No, ne razmišljajva preveč!

Odgovor.

Dogovor.

Dvogovor.

Iskrenost.

Spontanost.

Smeh, ki ni greh.

Iskrivost.

Preprostost.

Želja.

Objem.

Ne želim te izgubiti.

Nikoli.
Ne bom nehal upati.
Ne bom se nehal boriti.
Na vsak način si želim do tvojega srca priti.
Vem, da se čutiva.
Naj te ne bo strah.
Daj si priložnost in pripluj v moj pristan.
Varoval te bom in razvajal,
kraljica mojega srca.
Verjemi.
Pa naj se sliši še tako klišejsko!
Tako čutim.
Gledam najine skupne fotografije.
Čudovite so.
Spontane in naravne.
Objem? Objema? Objemi?
Jaz sem se počutil brezskrbno in varno
kljub temu, da bilo je sončno in nadvse soparno.
Noge, roke porjavele,
a tebe so mi za nekaj časa vzele.
Vsaj fizično.
Nisem te želel spustiti, priznam.
Nikoli, nikdar.

Sreča(N)je v dvoje.
Hvala ti za tole.
Na še več takšnih srečanj ...

Robert Ašič

ŽE DVANAJSTIČ PEŠ NA BREZJE

Če verjamete ali ne, res smo šli v četrtek, 13. 8. 2020, peš na Brezje. Sedem romarjev in osmi spremljevalni član ekipe, vso pot iz Žužemberka na Brezje, že dvanajstič.

Oblekli smo zelene pohodne majice z napisanimi donatorji, se na Grajskem trgu pred gradom slikali in se poslovili od domačih in prijateljev. Opoldne je kolono s hitrimi koraki povedel župan Jože Papež, sledil mu je Andrej, organizator letošnjega pohoda, za njima pa smo se prerivali Vlado, Marko, Jože, Aleš in Miran. Tempo je bil tak, kot na kakšnem atletskem mitingu v hitri hoji. Moral sem se potruditi, da sem jih sploh dohajal. Bil sem prepričan, da se bo naša hoja umirila, ko se bomo odtrgali iz domačega kraja, a sem se krepko zmotil. Nehote sem se ujel, da zavidam Primožu, ki je ob dogovorjeni uri odpeljal kombi z našo opremo po isti marš-ruti.

Prvi postanek je bil prav kmalu. Hitro smo izmenjali nekaj stavkov, glaž pijače, popiškotkali in se odpravili naprej. Do vasi Krka je bilo postankov pri donatorjih in prijateljih precej, potem pa samo še romanje. Bilo je vroče in zdaj vem, zakaj se takim majicam, ki smo jih imeli oblečene, reče »švic majca«. Pot mi je tekel po hrbtu v potokih, pa ni bila majica nič kriva. Noč nas je že lovila, ko smo blizu Grosuplja prispeli na Perovo, do našega prvega prenočišča. Primož je pripeljal pijačo, kruh in pasulj. Tudi brez žlic smo ga pojedli. Po kratkem pogovoru sem zlezel v spalno vrečo, glavo naslonil na potovalko in počakal naslednji dan.

Petek pa vendar lepo jutro. Uredili smo se, nekaj pojedli, pospravili za sabo, pometali opremo Primožu v kombi in se odpravili naprej. Tempo ni prav nič popustil in spet sem razmišljal, da bi noge in vso mojo postavo vrgel v kombi in se odpeljal kamorkoli. Hitro sem oblaček s pregrešnimi željami nad mano v mislih zbrisal, da ga oni za mano ne bi opazili. Gotovo bi mi v šalah privoščili mojo slabo vero v romanje. Tudi kraji so bili bolj domači: Brezje, a žal pri Lipoglavu, Sadinja vas, Dvor, le Boršta ni bilo nikjer. V Ljubljano smo prihajali skozi Sostro, nato po Litijski cesti in si malico privoščili v Gostilni pri Micki. Nadaljevali smo mimo Štepanjskega naselja do Tromostovja, naredili spominsko fotografijo pri Prešernu in stopili v park Tivoli, kjer nas je pričakal Tomo, naš »Božiček«, z osvežilnimi pijačami. Super! Potem pa po Celovski mimo nekdanjega motela Medno po »bližnjicah« do Medvod. Blizu reke Sore, pri prijateljih Karmen in Safetu, smo bili deležni kraljevske pojedine in prijetnega pogovora. Za nami je bil najdaljši in najtežji

dan poti. Vročina nas je oblivala, da naše »švic majce« niso mogle sproti odvajati telesne tekočine. Idilo sem motil samo jaz, ki sem vmes pobrenkaval na ukulele in z umirjenim glasom prepeval stare pesmi. Za kazen se me je prijelo ime »Kukulele«. Spali smo pri njih na tleh, v letni kuhinji, garaži in loži. Midva z Jožetom, pa ne županom, sva dobila prostor v sosedovi garaži, Jože pa je dobil sredi noči še škripec na glavo. Pa ni bilo nič hudega, tudi buške ni dobil.

Sobota in modre majice. Napravili smo nekaj skupnih posnetkov, se poslovili in s tradicionalnim tempom odvihrali po mostu čez Soro do velikega krožišča in se odločili za smer proti Zbilju in Kranju. Bil je lep sončen dan. Lepe modre majice so bile do konca premočene, predno smo dočakali kakšen postanek. Pot mimo Kranja je bila spet naporna. Noge so počasi dobivale bolečine in znake prehojene poti. Naša skupina se je raztegnila v dolgo kolono. Stopali smo hitro, brez besed, vsak s svojimi žulji v mislih in vero, da bomo zdržali do konca. Načrtovani postanki so bili dobrodošli. Mislim, da smo ta dan popili največ vode. Popoldanski počitek smo doživeli v Gostilni in piceriji Sonja, v Bistrici. Pričakali so nas z aperitivom, pogostili s kosilom in nam zaželeli prijetno hojo. Pozno popoldne smo prišli v vas Podbrezje. Ime gre prijetno v uho. Sliši se že zelo blizu našega cilja. Nastanili smo se v Pirčevem domu Tabor, župnišču pri podružnični cerkvi Marija Sedem žalosti. Tu smo po dolgem času doživeli toplo prho, spali pa smo na mehkih vzmetnicah. Vsak je dobil dva jogija, enega na drugem, in smo spali kot na pravih posteljah. Nočno smrčanje je zmotil le cerkveni zvon, ki je na vsako polno uro na polno zvonil bridke ure. Ko je udaril sedemkrat, smo morali vstati.

Nedelja se je začela prav tako kot vsaka druga. Opravili smo običajne jutranje aktivnosti, pospravili vzmetnice, počistili za sabo in zaklenili poslopje. Danes imamo le osem kilometrov poti. Oblekli smo praznje bele majice in se napotili najprej na kmetijo pod cerkvico, kjer smo prejšnje leta prenočevali. Gospodinja Cirila nas je sprejela z nasmehom in vsakega prav po domače objela. Bili smo sredi prijetnega pogovora in srkanja vroče kave, ko je Andrej napovedal odhod. Naše noge, zelene od konjskega pršila proti bolečim žuljem kar niso dojele, da moramo še hoditi. S težavo smo jih začeli premikati po hribu navzgor in še z večjo težavo potem po istem hribu na drugi strani navzdol. Oh, ti Gorenjska! Župan Jože je spet atletsko »potegnil« in spet smo se raztegnili v daljšo vrsto. Pa pot ni bila povsem ravna, asfaltna cesta. Šlo je gor in dol po kolovozih pa tudi po kozjih stezicah in bilo mi je kar malo žal za gladkim asfaltom, čeprav sem se ga pred dnevi branil. Nekaj malih postankov pa smo vseeno imeli. Cerkve po nekem pravilu stojijo na vrhovih hribov. Tako tudi Bazilika Marije pomagaj na Brezju. Tudi

ta vzpon smo ponosno premagali in prišli uro pred nedeljsko mašo. Končno smo se lahko usedli na stole in to v prvi vrsti. Glavni dogodek je bil dan prej, ob 60-letnici duhovniške službe kardinala Rodeta. Ta dan pa je bil naš in s ponosom smo sprejeli pozdrav in pohvalo, da smo tukaj že dvanajstič. Kaj pa drugo leto?

Miran Jenko

EDINA

Modra.

Z zelenimi smaragdi.

Ovita v belo tančico.

Afrodita vesolja.

Biser življenja.

Edina?

Naša.

Kako si zašla sem?

Tako drobna,

tako sama?

In sprejela nas?

Nas, ki te, ki se trgamo kot zveri!

Tisočletja dolgo.

Pod krinko in brez.

In celo v imenu Boga!

Nas, ki smo pustili,

da te zaprede črni pajčolan pohlepa.

Nas, ki le gledamo.

Zbudi se, dobri princ ...

je pelo dekle.

Zaprem oči.

Spet si modra z zelenimi smaragdi.

s puhasto belo tančico.

Svobodna.

Irena Štangelj Pavlakovič

SEVDALINKA

Naša soseska ni prijazna; v blokkih in hišah so ljudje, ki jih ne poznam in le bežen pozdrav išče toplo dlan. Stanovalci se ne družimo in še za imena in priimke sosedov ne vemo. Nismo prijatelji, ki bi skupaj pili kavo. Kupi smeti, razmetanih okoli kontejnerjev in neprespane noči zaradi hrupa, ki ga zganjajo mimoidoči, me motijo; a ker v ulici domujem, sem jo sprejela kot sozvočje svetlobe in senc in trudim se za sprejemljivo sobivanje.

Najraje imam mladega Messija.

Ime mu je Ahmed. Deček štirinajstih let je sin priseljenca iz Bosne in nogometna zvezda naše ulice. Oboževalec Lionela Messija in kluba Barcelone je velikokrat oblečen v predolgo majico, na kateri je zapisana zanj čarobna številka deset, zato ga kličem Messi. Videvam ga še v oblačilih z odtisnjeno zastavo argentinske države s smejočim soncem. Osnovnošolec je, manjše rasti, čvrstih nog, lepega obraza in toplih oči. Kadar se srečava, se mi nasmeji in pozdravi. Edini mladostnik iz naselja je, ki pozdravlja starejše. Včasih pokramljava, pametujeva, poučuje me o nogometu, podarjam mu čokoladice in piškote. Oče je gradbenik, mama ne gre nikoli sama iz stanovanja.

Ahmed – Messi se nenehno zadržuje pod mojim oknom pritličnega stanovanja in nabija nogometno žogo. Enakomerni hrup žoge je mnogokrat nevzdržen. Brez žoge ne gre nikamor, razen v šolo in kadar na bližnji zelenici dirja, menda za kondicijo. Žogo vrtil na prstih rok, odbija z glavo in počne z nogami še sto drugih vragolij. Neprestani zvok duva, duva, duva s kratkimi presledki, ki jih povzročajo skakajoča žoga na asfaltu in Messijevi poskoki, odmevajo pred hišo in mi kljuvajo možgane. Opozarjam ga in prosim, naj se gre žogat na igrišče, a tega ne stori. Najraje nabija pod mojim oknom. Hrup me moti. Divje tapkanje se mi je zajedlo v možgane. Še takrat slišim ta prekleti duva, duva, duva, ko fanta z žogo ni nikjer. Na stara leta hočem tišino, tihoto, spokojnost! Oglušela bom, vpijem sama sebi in se komaj zadržujem, da ne odprem okna in zakričim nad tečnim objestnežem! Zavedam se, da sem gosenica v svojem kokonu, ki bi nenehno tkala tišino. Neko soboto popoldne je konec moje potrpežljivosti. Kot besna furija oddivjam pred hišo in vpijem, naj se pobere ta čefurji ravs v Bosno in naj tam nabija žogo.

»Dosti imam vsega! To je ulica norcev! Policijo bom poklicala!« sikam s kačjim jezikom. Odpirajo se okna sosednjih hiš. Fantalin pobegne. Ne morem se umiriti. Drgetam. Pulz mi narašča. Brni mi v ušesih. Nisem več za ta pablazneli svet! Tišino hočem, tisto Mi-

nattijevo veliko tišino neba ... »da mi do razbolelih, razklanih globin seže njena dobra, materinska dlan ...«

Čez manj kot uro pozvoni na vratih. Še vedno vznemirjena odprem. Pobič Ahmed - Messi stoji pred mano. V zadregi je. Mežikajoči strah nosi v očeh. Opravičuje se in pove, da je ponosni Bosanec in naj ga ne prijavim policiji, ker ni storil ničesar kaznivega, le igral se je z žogo. Pri njih doma, v Bosni, imajo velik travnik in na njem nogometno igrišče. Vsi njegovi prijatelji tam vsak dan igrajo nogomet in hudo je, ker je tako daleč od doma. Trenira nenehno, da bo nekoč velik nogometaš kot Argentinec Messi in takrat bo v svojem domačem kraju zgradil velik nogometni stadion.

»Še vas bom povabil na tekmo,« doda in me prisrčno gleda.

»Vem, da pišete pesmi,« mi reče, »tudi jaz jih. Prinesel sem vam eno.« Iz žepa potegne list papirja.

»Vstopi!« spregovorim s suhimi usti. »Očala si moram natakniti, da jo bom prebrala!«

Na listu papirja je Ahmedova pesem z naslovom Prvi šolski dan. Na glas jo berem:

Za mene to nije bio srećan dan,
tužan sam jutros.
Gledam u školu,
razboli me,
kde si moje bosansko selo?
Mama kaže: "Ahmede, to je dobro!"
Pusti me u školi.
Bojim se!
Tako sam sam!

Mehčam se in topim kot vosek goreče sveče.

»Pesem je za vas, obdržite jo!« mi reče. »Če ne bom nogometaš, bom pesnik!« Z obraza zasije bežen preblisk lesketajoče želje. Še zapel vam bom, po naše. Sevdalinko.

»Da sam ptica i da imam krila
ja bih cijelu Bosnu preletio,
letio bih, nikad ne bih stao,
dok se Bosne ne bih nagledao.«

Besede ima ugnezdene v grlu. Drsijo med nama, prostor se raztegne. Glas se razpne, zagori. Tudi oči pojejo. Obraz je poln daljave. V sivini vsakdana Bosna zažari kot praznik. Ahmedov glas je svetloba spominjanja in bolečina izgubljenega. Lepota pesmi drhti v trepavici nemira. Ahmed, ptica v rešetkah, se vzpenja v nebo, lovi besede in pije prostost.

Spletam gnezdo za njegovo ptico, za njegova zrnca samote in poromam globoko vase. Gnezdo je polno sevdalinke in teče čez rob.

»Nad Bosnom se planine izvile
zelenilom svu je okitile,
cvjetaj Bosno, u mirisu rudi,
iz teb' i ja da napajam grudi!«

Sevdalinka se je zrinila med naju. Tudi meni zagori v grlu. Nisem več kamen, razprem in razdrobim se ter preidem v pesem, s katero Ahmed oblači svojo samoto. Pesem boli. Razlita bol pljuska vame. Lovim jo, vsrkavam in jeza izgineva kot ponikalnica.

Ahmed stopi na prste in me objame! Topel je kot plamen. Pozdravljena in pozabljena je najina odrgnina na srcu. V sobo se vsuje žarenje sončnega dne.

Danes bo sonce pozabilo zaiti.

Rezka Povše

ROČICE

Gledam male ročice,
ki slonijo na meni.
Verjamejo, da sem skala,
ki bo vedno tu.
Edina gotovost v širjavah,
raztezajočih se vse naokrog.
Sem skala, sem gora,
sem dom za ročice,
ki plezajo name.
Vedno močnejše, vedno večje,
vedno bolj sigurne.
Nazadnje se bosta,
po dve in dve, združili v ptici.
Poleteli bosta z vrha
visoko v nebo, sanjam naproti.
Gora pa bo tam. Vedno.
Kot svetilnik na razburkanem morju.

Nina Grahek

SVETNIKI

Svetniki

kot bleščeče svetilke visijo z nebeških dreves.

Svetili naj bi,
božjo dobroto, modrost delili naj bi,
pa le visijo
in nič ne nar'dijo,
ko stare laterne v večnost bolščijo.

Predramite se svetnikov postave,
darujte svetle poljube, blaženost božje modrosti ta prave,
dajte v prave ljudi rajske narave,
začutijo naj vaše božanske ponjave,
če ste res tu ...

Mladen Babič

MOČNA

Odprta za nova spoznanja.

Tako velika.

Ne, mogočna. Lahko zajamem

jezero v dlani.

Dohitim veter,

a ga pustim.

Naj svobodno vrši!

Razpredam sanje

v nadsvetlobo dneva.

Hvaležna življenju

zaznavam neustavljive

sile ljubezni.

Naenkrat postajam močna.

Marija Bajt

MED VRBAMI

Med vrbami,
ki spet šume
v jesenskem vetru
pod večer,
sem tiho obstal.

Med brezami,
ki spet šumijo
v gozdu
žalostno v temi,
sem te iskal.

Bila jesen je
in v ta kraj
hodila sva pod mrak.

Med vrbami
in brezami
šumi tvoj korak.

Terezija Balažević

STARI PANJ

Kislo vreme, kot je v jesenskem obdobju zelo pogosto, mi je tudi tega dne vzelo voljo, da bi šla iz hiše, pa še avtomobila ni bilo doma. Nato zaslišim avto na dvorišču tudi deževati je nehalo zgrabim bundo, ki mi je bila za dve številki prevelika in si jo oblečem kar med potjo po stopnicah hitro sedem za volan in se odpeljem na jaso, kjer imamo upokojenci vsako jesen kostanjev piknik.

Ogenj je že gorel, kostanj so že pekli dišalo je daleč naokrog in na majhni mizici v plastenkah se je ponujal sladek mošt in jabolčni zavitki. Družba je bila nasmejana kljub slabemu vremenu. Lepo sem jih pozdravila in se pridružila veselemu razpoloženju, nato mi eden od upokojencev predstavi svojega brata, bežno sem ga pogledala in mu podala roko, kar trdno jo je stisnil.

Med luščenjem kostanja in pitjem mošta smo prebrali še nekaj svojih pesmi in nato so sledili vici, ker je naš predsednik Dušan upokojeni miličnik sem z veseljem povedala vic o povoženem oslu, vsi so se zelo smejali eden možakar se je skoraj razpočil od smeha, stopil je do mene in mi povedal da je na dopustu v Sloveniji, sicer pa živi v Avstraliji med pogovorom je uporabljal veliko angleških besed, jaz sem mu pojasnila, da angleščino sicer zelo dobro slišim zazre se vame nato spet bruhne v smeh in to šalo delil še z ostalimi. Pogledala sem na uro in ugotovila, da bom morala zapustiti veselo družbo, takoj sem se poslovila in odšla med visokimi smrekami do svojega avta in ta postaven možakar v usnjeni jakni in lepim klobukom je šel za mano rekel mi je, naj mu dam telefonsko številko, ker nisem imela svinčnika, se je takoj pohvalil, da ga on ima v avtu in listič tudi, brez pomislekov sem kot zvesti kuža šla za njim, do njegovega avta, ko zagledam fijesto z Mariborsko registracijo se začudim on pa reče na tablici piše moj bog MB. nato pogledam svojo regijsko številko in povem, da na moji pa piše naj mačo. NM.

Vzel je iz avtomobila blok in svinčnik ter si zapisal mojo telefonsko številko podala sva si roki stisnil me je k sebi izvila sem se mu in odšla v svoj avto ga vžgala in hitro odpeljala med debelimi in visokimi smrekami, še korenine ki so štrlele iz zemlje niso bile ovira čeravno se je avto majal kot barka sem pritisnila na plin, kod da bi hotela čim prej pobegniti. Pohitela sem v cerkev, kjer je bilo izpostavljeno Sv. r. t. pokleknila sem v peto klop in se pokrižala ter začela po tihem moliti rožni venec, pri molitvi so mi misli bežale k temu Avstralcu pokesala sem se ter prosila Boga, naj mi pomaga pozabiti tega človeka nisem bila uslišana, spremljal me je celo mašo, med pevsкими vajami na poti domov, spraševala sem se, če je to morda božja volja sramovala sem se teh čustev, saj se vendarle ne spodobi za eno upokojenko ...

Marija Pečavar Potočnik

Lepota besede 2020

Izbor besedil literarnega natečaja

Izdala:

JSKD Območna izpostava Črnomelj in Knjižnica Črnomelj

Izbor besedil: Stanka Hrastelj

Oblikovanje: Gorazd Petrovič

Tisk: Tiskarna Demago Print

Naklada: 150

Črnomelj, november 2020

Izid knjižice sta omogočila Javni sklad RS za kulturne dejavnosti in Občina Črnomelj

Jskd

**Javni sklad RS za kulturne dejavnosti
Območna izpostava Črnomelj**

Mirana Jarca 20, 8340 Črnomelj
Telefon: 07/30 61 190
oi.crnatelj@jskd.si, www.jskd.si

KNJIZNICA
ČRNOMELJ

Ulica Otona Župančiča 7
8340 Črnomelj
Telefon: 07/ 30 51 364
knjiznicacr@crn.sik.si, www.crn.sik.si

